

двора се издигаше грамаденъ джбъ, подъ който често пжти почиваше цѣлата задруга на сѣнка.

Дѣлчо видѣ отдалече татка си, който стоеше на чардака и гледаше къмъ пжтя. Щомъ съзрѣ момчетата, той слѣзе на двора, да ги посрещне. Дѣлчо скочи отъ коня. Татко му го хвана за ржка и влѣзоха въ кжщи...

Дѣлчо видѣ събрани всички отъ задругата. Имаше и много жени и мжже отъ селото. Всички бършеха сълзитѣ си. Дѣлчо влѣзе съ татка си въ голѣмата стая.

Баба му лежеше тамъ на одъра си. Дѣлчо видѣ въ стаята майка си и други още жени. Тамъ бѣха и чичовцитѣ му. Татко му приближи до леглото и рече:

— Мамо, Дѣлчо дойде... Ето го.

Дѣлчо грабна сухата и костелива ржка на баба си, цѣлуна я и едвамъ прошепна, задавенъ отъ сълзи:

— Ба-бо!

— Че-до!.. Дѣл-чо!.. — едвамъ се чу слабъ шепотъ...

После баба му едвамъ дигна ржка, сложи я върху главата му и добави шепнишкомъ:

— У-чи, .. учи, синко!.. Следъ това ржката ѝ трепна и падна на постелката.

— Мамо, мамо, — завикаха всички въ стаята.

Но бабата не отвори очи вече.

На другия день я погребяха. Цѣлото село се стече на погребението. Дойдоха мнозина и отъ други села и отъ града. Всички плакаха. И Дѣлчо плака много. Но той не забрави думитѣ на баба си, които се запечатиха дълбоко въ паметъта му:

— Учи, .. учи, синко!..

Никога Дѣлчо не забрави тия скжпи думи на баба си. И се учи той, и бѣше винаги пръвъ ученикъ въ училището. Като пръвъ ученикъ завърши Дѣлчо второ и трето отдѣления.

Когато постжпи ученикъ въ четвърто отдѣление, татко му купи единъ чифликъ въ края на града. Чифликътъ имаше широкъ дворъ ограденъ съ високъ зидъ. А срѣдъ двора имаше стари сгради и дълги обори за добитъкъ. Въ тия обори Дѣлчови затваряха овце, овни, говеда. Дѣлчовиятъ татко започна да доставя на войската въ града всички храни: месо, масло, сирене, кашкавалъ. До-